

JOAN BROSSA

Any

Joan Brossa

Donem el tret de sortida a l'Any Joan Brossa!

- * El 19 de gener del 2019 comença l'Any Joan Brossa amb motiu de la commemoració del centenari del naixement del poeta (Joan Brossa, Barcelona, 19 de gener de 1919 – 30 de desembre de 1998).
- * L'Any Joan Brossa, impulsat per la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament de Cultura i el Departament d'Educació, i la Fundació Joan Brossa, juntament amb l'Ajuntament de Barcelona i altres institucions públiques i privades, se celebrarà des del 19 de gener de 2019, data de commemoració del naixement del poeta, fins al 30 de desembre de 2019, data que coincideix amb el dia de la commemoració de la seva mort.
- * L'Any Joan Brossa serà comissariat per Manuel Guerrero, que compta amb la coordinació de Judith Barnés a la Fundació Joan Brossa i de Júlia Català a la Institució de les Lletres Catalanes.
- * La nova seu de la Fundació Joan Brossa serà l'epicentre d'aquesta celebració, que tindrà una difusió nacional i internacional. Entre les activitats més destacades que portarà a terme la Fundació Joan Brossa hi haurà l'exposició *Joan Brossa i la poesia experimental*, comissariada per Eduard Escoffet, un nou festival sobre art i poesia en acció, coordinat per Maria Canelles, i el cicle de diàlegs *Ens va fer Joan Brossa*.
- * L'exposició *Poesia Brossa*, comissariada per Pedro G. Romero i Teresa Grandas i produïda pel MACBA, iniciarà aquest any una itinerància internacional i viatjarà a diferents capitals d'Amèrica al llarg del 2019 i el 2020.
- * En l'àmbit de les publicacions caldrà destacar l'edició del catàleg raonat de la poesia visual de Joan Brossa a càrrec de la Fundación Azcona i el tancament de l'edició del teatre complet *Poesia escènica*, d'Arola Editors, a cura de Glòria Bordons i d'Héctor Mellinas.
- * Altres esdeveniments rellevants de l'Any Joan Brossa seran el II Simposi Internacional Joan Brossa *Els arbres varien segons el terreny*, organitzat pel grup de recerca Poció. Poesia i Educació de la Universitat de Barcelona, i la presentació del documental *Brossa*, produït per Zeba Produccions, a la Filmoteca de Catalunya. El documental l'emetrà TV3.
- * Entre les institucions públiques i privades que col·laboraran amb l'Any Joan Brossa i la Fundació Joan Brossa cal destacar: MACBA, Escenari Joan Brossa, Teatre Nacional de Catalunya, Filmoteca de Catalunya, Fundació Joan Miró, Fundació Antoni Tàpies, El Born CCM, l'Auditori, Museu Jaume Morera (Lleida), Fundació Guillem Viladot (Agramunt), Museu del Joguet de Catalunya (Figueres), Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i Consorci de Biblioteques de Barcelona.

L'Any Joan Brossa a la Fundació Joan Brossa

L'Any Joan Brossa, comissariat per Manuel Guerrero i coordinat des de la Fundació Joan Brossa per Judith Barnés, servirà per consolidar i potenciar un equipament cultural com és la nova seu de la Fundació Joan Brossa. L'esdeveniment que donarà el tret de sortida a l'Any Joan Brossa, el 19 de gener a les 17 h, serà l'acció poètica – lectura pública d'obertura «100 poemes per a Joan Brossa», en què cent persones diran poemes del poeta. De forma paral·lela, des de la Fundació s'està dinamitzant una iniciativa de cocreació poètica a Twitter amb l'etiqueta #dualBrossa, que va començar el 30 de desembre i que finalitzarà el 19 de gener, a la qual ja hi han participat més d'un centenar de persones.

En acabar la primera exposició temporal *Art i follia. Joan Obiols i Vié, psiquiatre i humanista*, a mitjan maig està previst que s'inauguri *Joan Brossa i la poesia experimental*, una mostra que serà comissariada per Eduard Escoffet i coordinada des de la Fundació Joan Brossa per Maria Canelles. En aquesta exposició es voldrà fer dialogar la creació poètica de Brossa dels anys 50 i 60 amb la d'altres poetes i creadors, amb obres provinents d'alguns dels arxius més rellevants de poesia experimental de l'àmbit internacional. L'exposició es podrà visitar fins al setembre, moment en què un nou festival d'art i poesia en acció, una proposta dedicada a la poesia escènica de Brossa i a la poesia concreta, sonora i d'acció contemporània que, amb la complicitat de l'Escenari Joan Brossa, combinarà la presència d'instal·lacions a la seu de la Fundació amb performances i accions poètiques de caràcter interdisciplinari i actual. També es potenciarà la representació d'algunes peces teatrals de Brossa.

De les dues exposicions previstes a la seu de la Fundació s'editarà un catàleg dissenyat i produït en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona. A la vegada, l'espai comptarà amb una programació regular i transversal en què destacarà el cicle *Ens va fer Joan Brossa*, una proposta de diàlegs entre persones que van conèixer Joan Brossa i nous creadors influïts pel tarannà del poeta, que comptarà amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes, i *En els marges de l'art i la follia*, un seguit d'experiències úniques i molt selectives vinculades a l'exposició *Art i follia. Joan Obiols i Vié, psiquiatre i humanista*. També hi haurà visites guiades específiques en què figures de renom donaran la seva visió particular de l'espai per tal de generar debats d'interès a partir dels continguts exposats fins a arribar al punt de qüestionar-los i/o deconstruir-los.

Altrament, a banda de les activitats que la Fundació organitzarà a l'espai a partir dels continguts de les exposicions temporals, està previst d'organitzar activitats brossianes a tots els equipaments culturals de Catalunya i els Països Catalans (biblioteques, escoles, centres cultu-

ral) que tinguin interès a col·laborar amb l'Any Joan Brossa. És per això que la Fundació ha elaborat un complet dossier amb una àmplia oferta de propostes ben diverses (espectacles, conferències, clubs de lectura, tallers creatius, recitals poètics, itineraris urbans, etc.), i per a tots els públics, amb la voluntat de fer arribar l'obra del poeta arreu. Aquest programa comptarà amb la participació de companyies com Els Pirates Teatre o Addaura Teatre Visual, mags com Hausson, poetes com Carles Rebassa, actrius com Núria Candela o Sílvia Bel, estudiosos de l'obra de Brossa com Glòria Bordons, Jordi Coca i Jordi Marrugat i d'altres membres destacats del Centre d'Estudis Joan Brossa com Ester Xargay o Albert Mestres.

També cal destacar la feina desenvolupada amb les escoles a partir del projecte educatiu *Laberints brossians*. Així doncs, a partir del curs 2018-2019 el Servei Educatiu de la Fundació ha apostat per un model reflexiu, creatiu i dialògic amb la voluntat de treballar amb docents i alumnes per tal de generar noves dinàmiques que transformin les metodologies amb què es treballa la poesia i l'art a les aules. En aquesta línia s'han creat càpsules formatives adreçades a professors, projectes de centre de llarga durada, grups de treball per concebre materials educatius brossians que puguin itinerar i propostes de treball amb alumnes per tal de repensar directament amb ells les propostes educatives que ofereix la Fundació a les escoles. Algunes de les escoles amb les quals es treballarà de forma intensiva són: Escola Mossèn Jacint Verdaguer (Barcelona), Escola Isabel de Villena (Esplugues de Llobregat) i Escola de Bordils (Bordils). A la V Jornada Educativa Joan Brossa que s'organitzarà a l'estiu s'hi presentaran els resultats assolits durant el curs.

Programació general de l'Any Joan Brossa

A banda de consolidar la seu de la Fundació Joan Brossa com un espai de referència per a la ciutat de Barcelona i per a Catalunya, l'Any Joan Brossa té diversos objectius a assolir. En primer lloc, difondre la seva obra i el seu llegat, tot vetllant per aconseguir l'edició i/o reedició de la poesia de Brossa per tal que s'hi pugui accedir fàcilment i es fomenti la lectura i el coneixement del corpus poètic brossià. En aquest sentit serà fonamental tota la feina de difusió i debat, lectura, pedagogia i creativitat a escoles i biblioteques de tots els territoris de parla catalana. En segon lloc, generar noves mirades a partir de l'obra del poeta per afavorir-ne la representació en l'àmbit del teatre i l'experimentació en el camp de la pràctica artística tot donant cabuda a noves generacions de creadors. En tercer lloc, teixir una constel·lació brossiana potent que aculli totes aquelles entitats que vulguin retre homenatge al poeta i que tinguin interès a formar part de l'Any Joan Brossa. Són molts els aspectes de la rica i complexa obra del poeta que es dona-

ran a conèixer i es divulgaran en nombroses exposicions temàtiques i específiques, així com en activitats de disciplines diverses. Finalment, es vol contribuir a la difusió internacional de l'obra de Joan Brossa, principalment a partir de la itineració internacional de l'exposició *Poesia Brossa* produïda pel MACBA.

Per tal d'assolir aquests objectius, l'Any Joan Brossa comptarà amb la complicitat de nombroses institucions públiques i privades, amb un nombre considerable de publicacions, amb diferents projectes expositius, amb un congrés acadèmic i amb una àmplia oferta de propostes transversals que tindran lloc a diferents espais. D'aquesta manera, es vol arribar a diferents tipus de públic i abraçar la totalitat del país. Pel que fa a la difusió internacional cal comptar amb la col·laboració incondicional del MACBA i de l'Institut Ramon Llull.

Brossa itinerant

Des de la Fundació Joan Brossa s'ha promogut també l'exhibició de l'obra del poeta amb la voluntat de donar-la a conèixer a tot el territori. Així doncs, durant l'Any Joan Brossa està prevista la itinerància de les dues exposicions de què disposa la Fundació: *A escena. Personatges brossians*, comissariada per Judith Barnés i Glòria Bordons, es podrà visitar a La Casa de la Paraula de Santa Coloma de Farners a la primavera i *Joan Brossa. Escolteu aquest silenci*, comissariada per Glòria Bordons, al Museu de la Pell d'Igualada de cara a la tardor. A més, Judith Barnés ha comissariat els continguts de la mostra *Brossa polièdric*, una proposta itinerant que serà coordinada pel Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i el Consorci de Biblioteques de Barcelona i que anirà acompanyada d'un extens programa d'activitats a disposició de les biblioteques públiques.

Poesia Brossa. Itinerància internacional

Poesia Brossa, l'exposició recent més important dedicada al poeta, presentada al MACBA el 2017, i a Artium de Vitoria el 2018, iniciarà el 2019 la seva itinerància internacional. Aquest 2019 se'n presentarà l'esplèndid catàleg editat en català, castellà i anglès, i l'exposició començarà la seva itinerància a diverses ciutats d'Amèrica del Sud i del Nord. Amb el suport de l'Institut Ramon Llull es realitzaran diversos actes al voltant de l'obra de Brossa i de la creació catalana contemporània coincidint amb la presentació de la mostra en diverses capitals de països americans.

Constel·lació Joan Brossa

La relació de Joan Brossa amb altres poetes i creadors contemporanis serà un dels eixos de la celebració de l'Any Joan Brossa. Així, es pot visitar encara, fins a principis de febrer al Centre Cultural El Carme de Badalona, *Anar i tornar a Brossa*, una mostra a càrrec d'Eva Figueras i Mar Redondo que presenta el diàleg entre la poesia escènica del poeta i una selecció d'obres del Fons Patrim de la Col·lecció de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. També es pot visitar, fins a finals de febrer, l'exposició *Boso, Brossa y la galaxia concreta*, a càrrec d'Eduard Escoffet i de Mario Martín, una mostra de poesia experimental que acull la Casa Museo Federico García Lorca – Huerta de San Vicente de Granada. I al Centro Niemeyer d'Avilés, del febrer a l'abril, s'hi presentarà l'exposició *Joan Brossa & Alain Arias-Misson: de la poesia a la palabra; de la palabra a la calle*, que explora la relació personal i artística dels dos poetes, amb el comissariat d'Alicia Vallina.

A la Fundació Guillem Viladot – Lo Pardal d'Agramunt, al Museu Jaume Morera de Lleida, el 2019, i a la Fundació Joan Brossa, el 2020, s'hi podrà veure la mostra *Joan Brossa, Josep Iglesias del Marquet, Guillem Viladot. Poesia concreta. Petite Galerie, Lleida 1971*, que rememorarà i estudiarà la considerada primera exposició de poesia concreta a Catalunya, que es va celebrar a La Petite Galerie de Lleida el 1971.

Alguns equipaments culturals ja s'han posat en marxa per celebrar l'Any Joan Brossa. A la Filmoteca de Catalunya, lloc ben estimat pel poeta, destaca el cicle anual *Instantànies brossianes*, que programa una proposta de dotze projeccions de films de Hitchcock a Delvaux, de l'avantguarda soviètica als germans Marx que Brossa, de ben segur, no s'hauria perdut. També a la Filmoteca s'hi presentarà el nou documental *Brossa*, de la productora Zeba Produccions, que ressegueix la trajectòria professional i personal del poeta.

L'Auditori de Barcelona dedica enguany la Cantània *A de Brossa* al poeta. Es tracta d'un dels projectes musicals i educatius més grans i ambiciosos del país, amb la participació de nombrosos grups escolars de diverses localitats. Cal dir que és la primera vegada que el projecte pren com a fil argumental la vida i l'obra d'un creador. A més, durant els concerts que es realitzaran a finals de curs s'hi exhibiran algunes obres de Joan Brossa al hall de l'Auditori.

La Fundació Antoni Tàpies presentarà, de l'octubre del 2019 al febrer del 2020, l'exposició *Antoni Tàpies. Teatre*, que mostrarà els projectes teatrals de l'artista. Alguns d'aquests projectes escenogràfics d'Antoni Tàpies més importants són a partir d'obres de Joan Brossa, com *Or i sal*, al Palau de la Música el 1961, l'espectacle musical *L'armari en el mar*, al Teatre Lliure, el 1978, amb música de Mestres Quadreny, i el projecte inèdit d'òpera per al Liceu *El cap de mirar*, amb text de Brossa i música de Mestres Quadreny.

La mostra *Joan Brossa. Poeta de la memòria, del combat i la revolta*, dedicada al vessant més polític i social de l'obra del poeta, es podrà visitar a El Born Centre de Cultura i Memòria de Barcelona de l'octubre del 2019 al gener del 2020.

El Museu del Joguet de Catalunya de Figueres és una altra de les institucions que ha volgut formar part de l'Any Joan Brossa. Dintre de la programació d'aquest equipament hi ressaltaran l'exposició *Frègoli, vint artistes en una sola persona*, per posar de rellevància l'interès del poeta pel transformista italià, la presentació del poema objecte de Joan Brossa «L'escombra de la bruixa» a l'exposició permanent del museu i un recorregut Brossa per conèixer els jocs i joguets de Brossa que formen part del museu i descobrir l'especial relació que va tenir amb el museu.

L'Escenari Joan Brossa

El teatre, la poesia escènica, de Joan Brossa trobarà el seu lloc a l'Escenari Joan Brossa, que organitzarà un cicle de tres lectures dramatitzades a partir de peces teatrals de l'autor (*La sorra i l'acadèmia, La jugada i El rellotger*) amb la col·laboració de la Fundació i de l'Escola Superior d'Art Dramàtic Eòlia. També hi ha prevista la producció de l'espectacle *Laberint striptease*, dirigida per Roberto G. Alonso amb la dramaturgia de Marc Rosich, i l'exhibició del projecte guanyador de la residència de creació brossiana El teatre d'acció, avui, *Aniversari. Una dramaturgia-ritual*, a càrrec d'Héctor Mellinas, així com la presentació de l'espectacle *Brossa enrabiàt* a partir d'una selecció dels poemes de revolta, en una dramaturgia de Lluís-Anton Baulenas, i la representació de l'espectacle *Embrossa't* de la companyia Addaura Teatre visual per a grups escolars.

Noves edicions i estudis

Un dels eixos més rellevants de l'Any Joan Brossa, i de la Fundació Joan Brossa, que és propietària dels drets d'autor, serà promoure la publicació o la reedició d'alguns dels llibres i volums més destacats del poeta per tal d'acostar la seva obra a tot tipus de públic i promoure la seva lectura.

Algunes de les novetats més importants previstes en l'edició i l'estudi de l'obra de Brossa són les següents:

En primer lloc, cal esmentar el catàleg raonat de la poesia visual de Joan Brossa que està preparant la Fundación Azcona de Madrid, sota la coordinació d'Alicia Vallina i Glòria Bordons (Fundació Joan Brossa) i que serà presentat a la primavera al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía i a la Fundació Joan Brossa. Pel que fa a la faceta més visual del poeta, l'editorial Visor té previst de publicar el llibre

Antologia de poemes visuals, amb una selecció de poemes visuals brossians a cura de Marc Audí. L'editorial Nórdica aposta, en canvi, per fer-ne una selecció de sonets i de poemes visuals amb el títol *Sonets transgedits*.

Quant a l'àmbit teatral, Arola Editors tancarà l'edició del teatre complet *Poesia escènica* de Joan Brossa amb la publicació dels darrers volums tot coincidint amb el tancament de l'Any Joan Brossa: una col·lecció amb un total de vint-i-dos volums que ha estat coordinada per Glòria Bordons i Héctor Mellinas. La peça teatral *El ventríloc* de Joan Brossa també es reeditarà gràcies a l'aposta feta per l'Institut del Teatre.

Com a propostes d'assaig i d'estudi més personals, destaquen el llibre *Joan Brossa, ara i aquí*, de Carles Rebassa i editat per Angle Editorial, que serà presentat en el marc de la Setmana del Llibre en Català. També Arnau Puig publicarà el llibre *Brossa: escarnidor i burleta. Records d'una amistat estel·lar* a Comanegra, un retrat sobre el poeta per part de l'últim supervivent de Dau al Set.

Pel que fa a les reedicions, Ensiola reeditarà les entrevistes fetes al poeta entre 1969 i 1970 per Jordi Coca i convertides en el llibre *Joan Brossa o el pedestal són les sabates*, i l'Ajuntament de Barcelona publicarà una edició actualitzada del llibre *Itineraris brossians* de Judith Barnés, Glòria Bordons i Daniel Giralt-Miracle per recórrer diferents espais brossians i descobrir la poesia urbana de Joan Brossa.

Finalment, l'editorial El Cep i la Nansa ha preparat el conte *El Joan ha perdut la lletra A*, escrit per Pep Molist i amb il·lustracions de Maria Beitia a partir de la creació d'alguns poemes visuals del poeta, per a públic infantil.

Brossa acadèmic

L'àmbit universitari se suma a la celebració de l'Any Joan Brossa amb l'organització del II Simposi Internacional Joan Brossa *Els arbres varien segons el terreny* per part del grup de recerca Poció. Poesia i Educació de la Universitat de Barcelona, dirigit per Glòria Bordons, amb la participació directa de la Fundació Joan Brossa i la Institució de les Lletres Catalanes, i amb voluntat de revisar i generar noves mirades i lectures a partir de l'obra del poeta. Aquest congrés vol fer una actualització i posar unes noves bases als estudis sobre Joan Brossa a partir de tres eixos temàtics: el poeta en relació amb el món cultural del seu temps; noves lectures de Joan Brossa: com s'ha llegit i com es llegeix ara, i noves vies de creació a partir de les línies que va experimentar Brossa.

D'altra banda, des de la Universitat d'Alacant està prevista l'organització del V Simposi Internacional d'Arts Escèniques, dedicat parcial-

ment a Brossa i a l'escena europea, coordinat per Biel Sansano i en el qual participaran Francesc Foguet i Albert Mestres, del Centre d'Estudis Joan Brossa.

Joan Brossa i la creació contemporània

L'Any Joan Brossa, amb el suport de la Fundació Joan Brossa, propiciarà nous projectes creatius contemporanis inspirats en l'esperit transgressor i innovador del poeta. Una mostra d'aquests projectes és la instal·lació visual i sonora de Cabosanroque *No em va fer Joan Brossa*, que en el marc del programa d'itineràncies del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, es podrà visitar al llarg del 2019 a Can Manyé d'Alella, a la Sala Portal del Pardo del Vendrell, al Museu de Granollers, al Centre d'Art Contemporani La Sala de Vilanova i la Geltrú, a la Sala Trinitaris de Vilafranca del Penedès, al Museu d'Art de Cerdanyola del Vallès i al Museu Joan Abelló de Mollet del Vallès.

Biografia de Joan Brossa

Joan Brossa (Barcelona, 19 de gener de 1919 – 30 de desembre de 1998) és un dels poetes avantguardistes catalans més importants del segle XX. Va començar a escriure ocasionalment quan fou mobilitzat durant la Guerra Civil espanyola. Un cop tornat a Barcelona (1940), va conèixer J. V. Foix, Joan Miró i Joan Prats. Gràcies als seus consells, i dins d'una línia neosurrealista, va començar a escriure sonets, proses, odes i teatre (que ell anomenava «poesia escènica»). L'any 1941, i d'acord amb els paràmetres futuristes, va fer els primers poemes visuals (que aleshores anomenava «experimentals»). El seu primer *objet trouvé* és de 1943, el seu primer aparellament d'objectes distants és de 1950 i la seva primera instal·lació, a l'aparador d'una sastreria, és de 1956. L'any 1948 havia fundat la revista *Dau al Set* amb Antoni Tàpies, Joan Ponç, Modest Cuixart, Arnau Puig i Joan-Josep Tharrats, i l'any 1951 havia participat en l'exposició del grup a la Sala Caralt amb tres poemes experimentals.

A partir de 1950, i a causa dels contactes amb el poeta brasiler João Cabral de Melo, la poesia de Brossa (amb el llibre *Em va fer Joan Brossa*) féu un tomb radical vers el compromís social. Aquest interès polític també el manifestà Brossa en odes, sonets i obres de teatre d'una estructura més tradicional (com ara *El pedestal són les sabates*, de 1955, entre els llibres de poesia, o *Els beneficis de la nació*, de 1958, i *Or i sal*, de 1959, entre els de teatre). Paral·lelament, però, hi hagué un interès conceptual que desenvolupà especialment a partir dels anys seixanta (*Poemes civils*, 1960; *El saltamartí*, 1963, etc.). Això el portà durant aquella dècada a experimentar a fons amb la poesia visual i els poemes objecte, uns gèneres que ja no abandonaria mai més. L'any 1960 participà, convidat per Miró, a l'exposició *Poètes, peintres, sculpteurs* a la Galeria Maeght de París. Simultàniament iniciava les col·laboracions amb artistes com ara Antoni Tàpies o Joan Miró, que a poc a poc aniria ampliant cap a valors de la plàstica de totes les generacions: Eduardo Chillida, Frederic Amat, Perejaume, Alfons Borrell, José Niebla, etc. En tots els casos, el resultat són llibres ben singulars com ara *Novel·la* (1965, amb Tàpies), una obra mestra d'art conceptual, o *Tres Joans* (1978, amb Miró), on la complicitat entre el veterà pintor i el poeta és total. D'altra banda, dins del món de la poesia visual, fou reconegut des del principi i l'any 1971 participaria ja en exposicions col·lectives tant a Catalunya com a l'estranger.

Paral·lelament, a partir de la sorpresa que va suposar en el moment de la seva publicació *Poesia Rasa* (1970) (selecció de llibres escrits des de 1943, continuada a *Poemes de seny i cabell* i a *Rua de llibres*) i els sis volums de *Poesia escènica* (entre 1973 i 1983), Brossa s'anà imposant com una de les figures cabdals de la literatura catalana contemporània, alhora que començava a ser reconegut internacionalment com a artista plàstic. De mica en mica l'obra de Brossa era requerida arreu, però d'ençà de la seva primera antologia a la Fundació Joan Miró de Barcelona (1986), les exposicions esdevingueren una constant per al

poeta. Entre elles, la del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia de Madrid (1991) li atorgà autèntica anomenada internacional. A més, la seva obra havia arribat al carrer mitjançant els anomenats «poemes corporis», com ara el «Poema visual transitable» del Velòdrom de Barcelona (1984). Aquests poemes van anar esdevenint un paisatge habitual per als barcelonins i per als habitants de ciutats del voltant de la capital catalana, però també de Mallorca, d'Andorra i, fins i tot, de llocs tan allunyats com Frankfurt am Main i L'Havana. Una altra fita important en la seva carrera artística fou l'exposició Joan Brossa, entre les coses i la lectura al Palau de la Virreina de Barcelona l'any 1994. Brossa omplí tot el palau d'instal·lacions inèdites i demostrà així la seva capacitat de transformar la realitat i sorprendre l'espectador.

De tota manera, el capteniment per la plàstica mai no va suposar una interrupció de la seva enorme obra literària i teatral. Pel que fa a l'escena, ja des dels anys quaranta havia escrit accions-espectacle (precedents dels *happenings* i les *performances*) i més tard va derivar cap a tota mena de gèneres parateatral, com ara els monòlegs de transformació, els ballets i els concerts, alhora que aprofundia en el teatre de text, els llibrets d'òpera o els guions cinematogràfics (a part d'uns projectes de 1948, és de tothom coneguda la seva aportació al cinema de Pere Portabella). Són remarcables les col·laboracions amb els músics Josep M. Mestres Quadreny, i Carles Santos, amb els quals aconseguí relleu internacional gràcies a estrenes com *Suite bufa* (amb Mestres) a Bordeus i a Nova York l'any 1966 o *Concert irregular* (amb Santos) a St. Paul-de-Vence el 1968.

Pel que fa a la poesia pròpiament dita, en la dècada dels setanta començà a desenvolupar un nou gènere poètic, la sextina, forma medieval amb la qual experimentà fins als límits (els seus quatre llibres de sextines són recollits a *Viatge per la sextina*, 1987). En els seus últims poemaris, es constata una continguda i emotiva reflexió sobre la vida i la mort, plena de digressions i serenitat (*Passat festes*, 1995; *La clau a la boca*, 1997; *Sumari astral*, 1999). Els darrers anys de la seva vida va rebre premis per tots els gèneres que havia practicat i des de tota mena d'instàncies. Entre d'altres, el Premi Ciutat de Barcelona, 1987; la medalla Picasso de la Unesco, 1988; el Premi Nacional d'Arts Plàstiques de la Generalitat de Catalunya, 1992, i la Medalla d'Or de les Belles Arts del Ministerio de Cultura, 1996. L'any 1999, en ocasió del seu 80è aniversari, havia de rebre el doctorat *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona, la qual cosa fou ja a títol pòstum a causa de la seva mort inesperada.

Joan Brossa al terrat de casa. Anys 50

Fotògraf: Roman Ferrer

En el terreny internacional cal remarcar la presència de Brossa a l'Art'20 de Basilea (1989) i a les biennals de São Paulo (1994) i de Venècia (1997) i les exposicions individuals a Munic (1988), Nova York (1989), Ceret-Cotlliure (1990), Houston (1990), Londres (1992), Marsella (1993), Malmö (1993), París (1995), Kassel (1998) o Mèxic i Monterrey (1998), entre d'altres. Després de la seva mort, fou la gran antologia de 2001 a la Fundació Joan Miró de Barcelona la que atorgà a Joan Brossa la consagració definitiva. Des del 2005 i fins a l'actualitat altres exposicions antològiques seves han recorregut diverses ciutats de Xile, Brasil, Argentina, Portugal, Àustria, Txèquia, Suècia, França, Alemanya i Polònia.

La Fundació Joan Brossa es renova a l'Espai Joan Brossa

Espai Joan Brossa és el nom del nou centre cultural i creatiu situat a l'espai de l'antiga fàbrica de la moneda La Seca de Barcelona. L'Ajuntament de Barcelona ha cedit a la Fundació Joan Brossa l'edifici amb entrada al carrer la Seca núm. 2, que s'ha remodelat recentment. Aquest queda connectat a l'interior amb el que ocupa actualment l'Escenari Joan Brossa, amb entrada al carrer Flassaders núm. 40, conformant, així, un sol espai d'un total de 1.743 m² (1.250 m² + 493 m²).

L'Espai Joan Brossa és la nova seu de la Fundació Joan Brossa que s'inaugura el 2018, després d'un procés de renovació de la Fundació iniciat el 2017 amb la presidència de Vicenç Altaió. Després de l'exhaustiva exposició *Poesia Brossa* al MACBA i de la fundació del Centre d'Estudis Joan Brossa, la Fundació Joan Brossa obre un espai que vol ser referent de l'univers brossià, de la creació poètica experimental i de les arts performatives. Aquest procés culminarà el 2019 amb la celebració del centenari del poeta.

L'Espai Joan Brossa, projecte de vocació pública, compta amb la complexitat de l'Escenari Joan Brossa, amb la col·laboració del MACBA, on està dipositada l'obra visual i objectual, així com l'arxiu del poeta, el suport de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

L'Espai Joan Brossa unirà en un futur, a la Seca, el projecte teatral, cultural i creatiu de l'Escenari Joan Brossa, amb els objectius de la Fundació Joan Brossa d'exposar, editar, divulgar, estudiar i ampliar el coneixement de l'obra de Joan Brossa i de la poesia i la creació contemporànies.

Contacte

Judith Barnés.

jbarnes@fundaciojoanbrossa.cat

Adreça: C/ La Seca, 2, baixos – 08003 Barcelona

Web: www.fundaciojoanbrossa.cat

Telèfon: 93 458 99 94

JOAN BRSSA

Disseny de la marca de l'Any Joan Brossa realitzada per David Torrents

Calendari Any Joan Brossa 2019

Gener

11 de gener

Itinerància de la instal·lació visual i sonora “No em va fer Joan Brossa” de Cabosanroque
Can Manyé (Alella)

15 de gener a les 18 h

Conferència “Joan Miró i Joan Brossa. Poetes” a càrrec de Vicenç Altaió
Instituto Cervantes (Roma)

18 de gener a les 19 h

Taula rodona “La creació en acció! L’art ens dona veu? El diàleg entre arxius” en el marc de l’exposició “Anar i tornar a Brossa” a càrrec de Glòria Bordons, Amanda Bernal i Joan Puche. Modera Mar Redondo.
Sala Uclés. Centre Cultural El Carme (Badalona)

19 de gener a les 11 h

Ruta brossiana per Ciutat Vella “Del MACBA a La Seca” organitzada pel MUHBA a càrrec de Laia Serrano.
Inici: MACBA / Final: Fundació Joan Brossa

19 de gener a les 17 h

Acció poètica-lectura pública “100 poemes per a Joan Brossa” en homenatge al poeta en el centenari del naixement
Fundació Joan Brossa

24 de gener a les 17.30 h

Espectacle-taller infantil “A de Brossa” a càrrec d’Assumpta Mercader
Biblioteca Can Baratau (Tiana)

24 de gener a les 18.30 h

Conferència “Joan Miró i Joan Brossa, qui és el poeta i qui l’artista?” a càrrec de Vicenç Altaió
Sala d’actes del col·legi d’Aparelladors i d’Arquitectes Tècnics de Barcelona

28 de gener a les 19 h

Primer diàleg “Ens va fer Joan Brossa” amb Josep Maria Mestres Quadreny i Laia Torrents
Fundació Joan Brossa

29 de gener a les 10.30 h

Espectacle escolar “Embrossa’t” a càrrec d’Addaura. Teatre Visual
Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

29 de gener a les 18.30 h

Presentació dels volums XVI, XVII i XVIII de Poesia Escènica d'Arola a càrrec de Glòria Bordons, Héctor Mellinas i Albert Mestres. Lectura dramatitzada de la peça teatral "La sorra i l'acadèmia" de Joan Brossa dirigida per Oriol Bertran.

Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

Febrer

1 de febrer a les 18 h

Inauguració de l'exposició temporal "Joan Brossa & Alain Arias-Misson. De la poesia a la paraula; de la paraula a la carrer" comissariada per Alicia Vallina.

Centro Niemeyer (Avilés)

2 de febrer a les 17 h

Cicle "Al marge de l'Art i la Follia" amb una visita guiada a l'exposició "Art&Follia" a càrrec de Clàudia Torner (Apropa Cultura).

Fundació Joan Brossa

3 de febrer

Fi de l'exposició temporal "Anar i tornar a Brossa" comissariada per Eva Figueras i Mar Redondo.

Sala Uclés. Centre Cultural El Carme (Badalona)

6 de febrer a les 20.30 h

Espectacle "Brossa enrabià" a partir dels poemes de revolta de Joan Brossa dirigit per Lluís-Anton Baulenas.

Centre Cívic La Sedeta

18 de febrer a les 19 h

Club de lectura "Brossa" en el marc del cicle "Antoni Tàpies. Biblioteca personal" dinamitzat per Maria Sellarès (Fundació Antoni Tàpies) i Glòria Bordons (Fundació Joan Brossa).

Llibreria Calders

21 de febrer a les 17.30 h

Taller infantil "Mirem pel forat de la O" dinamitzat per la Fundació Joan Brossa en el marc del Festival de Poesia de Girona.

Casa de Cultura (Girona)

22 de febrer

Itinerància de la instal·lació visual i sonora "No em va fer Joan Brossa" de Cabosanroque.

Sala Portal del Pardo (El Vendrell)

25 de febrer 19 h

Diàleg "Ens va fer Joan Brossa" amb Arnau Puig i Jordi Marrugat

Fundació Joan Brossa

28 de febrer a les 18.30 h

Presentació del documental “Brossa”, realitzat per Sergi Sala i produït per Zeba Produccions, en el marc del cicle “Instantànies brossianes”.
Filmoteca de Catalunya

28 de febrer

Fi de l'exposició temporal “Boso, Brossa y la galaxia concreta” comisariada per Eduard Escoffet i Mario Martín.
Casa Museo Federico García Lorca – Huerta de San Vicente (Granada)

Març

4 de març a les 19 h

Commemoració del 90è aniversari de Josep Maria Mestres Quadreny
Fundació Joan Brossa

7 de març a les 20 h

Estrena de l'espectacle “Brossa enrabiàt” a partir dels poemes de revolta (1943-1978)
Proposta escènica de Lluís Anton-Baulenas amb Mònica Van Campen, Oriol Tramvia i Lluís-Anton Baulenas. Fins el 17 de març.
Escenari Brossa

14 de març a les 19 h

Conferència “Joan Miró i Joan Brossa, qui és el poeta i qui l'artista?” a càrrec de Vicenç Altaió
Fundació Vallpalou (Lleida)

16 de març a les 11 h

Ruta brossiana per Sant Gervasi “Dau al Brossa” organitzada pel MUHBA a càrrec de Carles Rebassa.
Inici: Pl. Molina / Final: poema visual de Joan Brossa a la paret mitgera del carrer València

17 de març a les 10.30 h

Taller infantil “Mirem pel forat de la O” dinamitzat per la Fundació Joan Brossa en el marc del Festival Internacional de Dames Màgiques.
Societat Cultural Sant Jaume (Premià de Dalt)

19 de març a les 10.30 h

Espectacle escolar “Embrossa't” a càrrec d'Addaura. Teatre Visual.
Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

20 de març

Estrena dels resultats de la residència de creació “Aniversari. Una dramàtúrgia-ritual” dirigida per Héctor Mellinas. Fins al 7 d'abril.
Sala Palau i Fabre. Escenari Joan Brossa

26 de març a les 19 h
Lectura dramatitzada de la peça teatral “La jugada” de Joan Brossa
dirigida per Laura Rossich.
Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

29 de març a les 19 h
Inauguració de l'exposició itinerant “A escena. Personatges brossians”
comissariada per Judith Barnés i Glòria Bordons. Fins al 4 de maig.
La Casa de la Paraula (Santa Coloma de Farners)

Abril

1 d'abril a les 19 h
Diàleg “Ens va fer Joan Brossa” amb Pere Portabella i Íngrid Guardiola
Fundació Joan Brossa

4 d'abril
Itinerància de la instal·lació visual i sonora “No em va fer Joan Brossa”
de Cabosanroque.
Museu de Granollers

5 d'abril a les 10 h
Espectacle infantil “Embrossa't” a càrrec de la companyia Addaura.
Teatre visual en el marc del Festival Domini Màgic de Poesia.
La Casa de la Paraula (Santa Coloma de Farners)

6 d'abril a les 21 h
Lectura dramatitzada de la peça teatral “Cortina de muralles” de Joan
Brossa a càrrec de Carles Rebassa.
Fundació Joan Brossa

8 d'abril a les 19 h
Diàleg “Ens va fer Joan Brossa” amb Glòria Bordons i Josep Pedrals
Fundació Joan Brossa

10 d'abril
Estrena de l'espectacle “Laberint striptease”, a partir de l'univers
poètic de Brossa, dirigit per Roberto G. Alonso amb la dramaturgia de
Marc Rosich. Fins al 12 de maig.
Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

13 d'abril
Inauguració de l'exposició “Joan Brossa, Josep Iglesias del Marquet,
Guillem Viladot. Poesia concreta. Petite Galerie, Lleida 1971” comis-
sariada per Pau Minguet, Jesús Navarro, Marc Audí, Glòria Bordons i
Manuel Guerrero. Fins al 6 de juliol.
Fundació Guillem Viladot – Lo pardal (Agramunt)

13 d'abril a les 12 h

Visita guiada a l'exposició "A escena. Personatges brossians" a càrrec de Glòria Bordons per commemorar el Dia Internacional de l'Art.
La Casa de la Paraula (Santa Coloma de Farners)

24 d'abril a les 18 h

Conferència "Joan Brossa: les mil cares del poeta" a càrrec de Jordi Marrugat.
Museu d'Art de Cerdanyola

Maig

5 de maig

Fi de l'exposició "Art i follia. Joan Obiols i Vié. Psiquatre i humanista"
Fundació Joan Brossa

14 de maig

Inici de la Cantània "A de Brossa" dedicada a Joan Brossa. Fins al 6 de juny.
L'Auditori

16 de maig a les 18 h

Inauguració de l'exposició temporal "Joan Brossa i la poesia experimental" comissariada per Eduard Escoffet. Fins al 8 de setembre.
Acte programat dins del Festival Barcelona Poesia.
Fundació Joan Brossa

17 de maig

Itinerància de la instal·lació visual i sonora "No em va fer Joan Brossa" de Cabosanroque
Centre d'Art Contemporani La Sala (Vilanova i La Geltrú)

28 de maig a les 19 h

Lectura dramatitzada de la peça teatral de Joan Brossa "El rellotger", dirigida per Oriol Bertran, i taula rodona "L'actor / l'actriu enfront de Brossa", conduïda per Ferran Madico.
Sala Joan Brossa. Escenari Joan Brossa

Juny

5 de juny a les 18.30 h

Lectura poètica brossiana a càrrec de Vicenç Altaió i degustació de chapulines a l'estil mexicà organitzat per MEXCAT - Casa de Mèxic de Barcelona.
Col·legi d'Aparelladors i d'Arquitectes Tècnics de Barcelona

10 de juny a les 19 h
Diàleg “Ens fa fer Joan Brossa” amb Vicenç Altaió i Eduard Escoffet
Fundació Joan Brossa

15 de juny a les 10 h
Ruta brossiana per Sant Gervasi “Dau al Brossa” organitzada pel Centre Cívic Pere Pruna a càrrec de Carles Rebassa.
Inici: Pl. Molina / Final: poema visual de Joan Brossa a la paret mitgera del carrer València

Juliol

10 de juliol a les 9 h
V Jornada Educativa “Laberints brossians” per presentar els resultats del treball amb centres educatius durant el curs 2018-2019.
Fundació Joan Brossa

Setembre

7 de setembre
Inauguració de l'exposició temporal “Frègoli, vint artistes en una sola persona”. Fins al 3 de novembre.
Sala oberta. Museu del Joguet de Catalunya (Figueres)

13 de setembre a les 18 h
Obertura del festival “Poesia i art en acció” fins el 2 de desembre
Fundació Joan Brossa

20 de setembre
Itinerància de la instal·lació visual i sonora “No em va fer Joan Brossa” de Cabosanroque
Sala Trinitaris (Vilafranca del Penedès). A finals d'any està previst que viatgi al Museu d'Art de Cerdanyola i al Museu Joan Abelló (Mollet del Vallès).

Octubre

3 d'octubre
Inauguració de l'exposició “Joan Brossa. Poeta de la memòria, del combat i la revolta”, comissariada per Manuel Guerrero i Judith Barnés.
El Born Centre de Cultura i Memòria

4 d'octubre a les 19.30 h
Inauguració de l'exposició itinerant “Joan Brossa. Escolteu aquest silenci” comissariada per Glòria Bordons.
Museu de la Pell (Igualada)

20 d'octubre a les 12 h

Taller infantil “Sota l’ombra brossiana” a càrrec de Teia Moner
Museu de la Pell (Igualada)

24 d'octubre

Inauguració de l’exposició temporal “Antoni Tàpies. Teatre”, comissariada per Núria Homs, dedicada a les cinc escenografies que l’artista va realitzar entre 1961 i 1989 i al projecte d’òpera fallit per al Liceu l’any 1992.

Fundació Antoni Tàpies

28 d'octubre a les 19 h

Cicle “Ens va fer Joan Brossa” amb Pilar Parcerisas i Teresa Grandas
Fundació Joan Brossa

Novembre

7 i 8 de novembre

II Simposi Internacional Joan Brossa “Els arbres varien segons el terreny” dirigit pel grup de recerca Poció. Poesia i Educació de la Universitat de Barcelona.

Institut d’Estudis Catalans /Fundació Joan Brossa / Escenari Joan Brossa

Desembre

Dilluns 2 de desembre a les 19 h

Tancament del festival “Poesia i art en acció” amb la presentació dels darrers volums de Poesia escènica, editats per Arola Editors, amb la presència de tots els prologuistes que han participat en aquesta edició.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

I Institutió
de les **Lletres**
Catalanes

100

Joan
Brossa

Fundació
JOAN BROSSA